

СТАНОВИЩЕ

**върху дисертационен труд за придобиване на образователна и научна степен „доктор”
на ст. пр. Надя Цанкова Наумова
на тема „Когнитивен подход при изследването на неличната форма Ving в английския език”**

от Доц. Д-р Соня Иванова Тончева

Актуалността на проблема в представения от автора дисертационен труд обединява, на пръв поглед традиционна тема, с новаторско използване и развитие на теорията за когнитивната граматика и достига до теоретични изводи, които убедително дават нов прочит на изследвания материал. Подробният и задълбочен преглед на редица теории и автори помага за установяване на стройна научна рамка за холистичен когнитивен подход при разглеждането на проблема. За по-добро изясняване на сложния теоретичен анализ авторът включва и методи на анализ от радикалната конструкционна граматика и компютърната лингвистика. Това много добре илюстрира творческия подход при теоретичното обособяване на поставения проблем, което по-късно се проявява и при анализа на практическия материал. Така избраната методика на изследване дава отговор на поставената цел и на задачите на дисертационния труд. Представената разработка впечатлява със задълбочената и сложна теоретична постановка и с обемната библиография, която включва класически лингвистични произведения и съвременни произведения появили се през последните години. Авторът добре познава състоянието на проблема, леко и умело борави с теоретичните постановки и творчески използва и оценява литературата по него.

Наумова добре обосновава избора на разработваната тема, а именно – липсата на „холистична картина на употребите и значението на символа Ving.....необходима не само от теоретична, но и от практическа гледна точка”. Това със сигурност е един от основните научно-приложни приноси на дисертационния труд. Въпреки че в рамките на изследването на са включени атрибутивната употреба на Ving, конструкциите с предлози и относителните изречения, което ясно е посочено и обосновано във въведението, това не пречи за изграждане на една по-пълна картина на концептуализиране на тази форма. Авторът доразвива и обогатява и чисто

теоретични постановки на конгнитивната граматика, като въвежда нови понятия, като: разширяване на архетипния когнитивен модел на концептуализация Субект-Обект, изследване на темпоралната резолюция и грануларността на субективното възприятие, както и процесуалност по отношение на субективното усещане за време.

Съчетаването на различни методи и теории на изследване позволява по-пълно обхващане на проблема и неговото изясняване. Като основен момент в теоретичната разработка може да се приеме установяването на общото значение на инговата форма, като предмет на изследването на когнитивните способности и начина по който те интегрират и структурират възприятието под формата на архетипни структури и модели и създават техните езикови съответствия. Това твърдение е доказано убедително в представения труд.

При формулирането и обосноваването на научния проблем авторът си поставя редица цели и задачи, които успешно са решени в хода на работата. Сред тях от особен интерес за мен са приносните моменти, включващи:

- изграждането на модел на процесите обуславящи номинализациите при абстрахиране на понятието „действие” от концептуално първичната структура „събитие”;
- добавянето на два нови модела на метонимия в тази област, изразяващи процес;
- модели на действията субект-концептуализатор, които включват /по термини използвани от докторанта/, предизвикана емоция, субект-достъп-обект. Този начин на анализ позволява на автора да въведе нови термини за по-доброто изясняване на анализа, като: експлицитна въплътена субективност и въплътени глаголи.

Заслуга на анализа е включването и на синтактичната структура на изречения с Ving от гледна точка на когнитивната граматика, в която се изследва субективна фигура-фон на изречението, и ролята на Ving във функция на подлог, сказуемно определение, абсолютна конструкция и апозитив.

Във връзка с компонентния анализ на значенията на инговата форма авторът разглежда и дава свой прочит на редица важни въпроси от гледна точка на когнитивната лингвистика, като концептуално съдържание,

изменение в обсега на лексикалното понятие, потенциални значения на инговата форма и др.

При анализа на потенциалните комуникативни значения на инговата форма Наумова доразвива концептуализацията на обекта „сцена“, като въвежда и действията извършени от Субекта, и когнитивния модел Субект-достъп-Обект.

Анализирани са и са посочени много групи и примери. Много богата и добре илюстрирана с примери за различни групи глаголи е частта посветена на Експлицитна субективност и нейната езикова интерпретация.

Изследването анализира възможни номинализации в ролята на подлог и сказуемно определение.

Резултатите от задълбоченото изследване са представени много ясно и категорично в изградената от автора класификация на символите Ving конструкции, категоризирани на принципа схематичност/конкретност на денотацията и техните употреби, организирани на принципа прототип/разклонения. Това помага за изясняване на общото схематично значение на инговата форма като единство от концептуално съдържание и неговото структуриране.

В теоретичен план, представеното изследване на символа Ving като методология на анализ и приложението на изводите, до които е достигнал авторът, могат да се използват в други теоретични изследвания на Ving, като се доразвият неразгледаните употреби, което ще доведе до изграждането на една пълна картина на тази граматична особеност на английския език. Теоретичните постановки, допълнени с атрибутивната и предложна употреба на Ving, могат успешно да се използват като базисна теория за изграждане на съпоставителни изследвания и анализ на тяхната употреба и съчетаемост в различни езици и сфери на употреба на езика.

В практически план предложеният когнитивен модел може да помогне при преподаването и концептуализирането на Ving. Направените теоретични изводи могат да намерят практическо приложение при изготвянето на учебни материали. За съжаление, в представената ни работа въпросът за практическото приложение само е загатнат и не е доразвит. Вероятно това се дължи и на сложния теоретичен материал /много от понятията са допълнително обяснени от автора/ и на обема на работата. Препоръчвам на Наумова да доразвие този въпрос в бъдеща работа, като отчете и различните прояви на инговата форма в различните

дискурси и жанрове и особено в морската терминология. Възможност за обучение дават и разгледаните от Наумова различните модели на номинализирани Ving конструкции. Така изследването ще допринесе за по-рационално преподаване и изучаване на различните употреби на инговата форма.

Посочените теоретични и практически приноси придават значимост на научното изследване и възможност за неговото по-нататъшно приложение в развитието на теорията и практиката и разкриване на нови направления и изследвания по посочения проблем. Този труд несъмнено показва, че авторът владее много добре теорията, притежава необходимите знания и умения за точно формулиране на своята теза, за правилно изграждане на методология за изследване и умения за провеждане на научни изследвания.

В заключение искам да изразя своето категорично мнение, че представената ни работа е дисертабилна – серозна теоретична разработка, изградена според изискванията и с определени теоретични приноси и практическа значимост. Препоръчвам на уважаемото жури да гласува положително и ще гласувам на Надя Наумова да бъде присъдена образователната и научна степен „доктор“.

Дата: 29.06.2012г.

Подпис : Доц. Д-р Соня Тончева